

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Naročnina za ozemlje SHS: letno 180 Din, za ½ leta 90 Din, za ¼ leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani.

Uredništvo in upravništvo je v Ljubljani v Simon Gregorčičevi ulici. Dopisi se ne vračajo. — Štev. pri čekovnem zavodu v Ljubljani 11.955

LETO X.

Telefon št. 2552.

LJUBLJANA, 6. decembra 1927.

Telefon št. 2552

ŠTEV. 140.

Iz plenarne seje načelstva Zveze trgovskih gremijev v Celju.

V zadnji številki »Trgovskega lista« smo prinesli kratko poročilo o seji zveznega načelstva, danes pa objavljamo podrobnosti posameznih točk dnevnega reda, ki so bile sledeče:

1. Poročilo predsednika.
2. Poročilo o zveznem poslovanju.
3. Konferenca o načrtu novega voznege reda.
4. Dopolnilna trgovinska pogajanja z avstrijsko republiko.
5. Raznoterosti.

Ad 1. Načelnik g. Weixl in podnačelnik g. Kavčič sta podala sliko o zborniških volitvah ter ukrepah, ki jih je podvzela Zveza proti nepravilnostim volilnega odbora v cilju, da uveljavi voljo organiziranega trgovstva v svoji interesni predstavnici. O vsem tem je že prinesel »Trgovski list« točna poročila in zato ne ponavljamo. Omenimo le, da je g. načelnik ostro protestiral proti temu, da so nekateri zvezni člani sprejeli kandidaturu na nasprotni politični listi, kljub temu, da so preje izjavili, da ne bodo kandidirali, ako ne pride do sporazumnega nastopa. S tem so Zvezo kot vrhovno stanovsko predstavnicu slovenskega trgovstva kompromitirali in zato prosil, da bi se v bodoče ne pripetili več podobni slučaji. Zveza mora nastopati v vseh takih prilikah enotno in strogo varovati svoje izključno strokovno stališče, ako se hoče ohraniti njena življenska zmožnost.

Ad 2. Iz poslovnega poročila, ki ga je podal kot drugo točko dnevnega reda zvezni tajnik, je razvidno, da je zvezna pisarna od 1. oktobra do 1. decembra 1927 prejela in odposlala skupaj nad 280 dopisov. Poleg navadnih povsem informativnih aktov vsebujejo nekateri važnejše nasvete in pojasnila gremijem po določilih obrtnega reda in drugih zakonov, podkrepitve njihovih prošelj napram oblastim in razne izjave kompetentnim oblastnim organom.

Zveza je naslovila na g. ministrskega predsednika Vukičevića in ministra trgovine dr. Spaha priporočena protesta proti zapostavljanju Slovencev v pogledu članstva v gospodarskem svetu. Celokupna slovenska trgovina, industrija in obrt ima namreč v njej samo enega zastopnika, medtem ko jih imajo ostale pokrajine skupaj 14.

Na inicijativo mariborskega gremija je zaprosila centralo Narodne banke v Beogradu, da v svrhu nemotnega in gladkega plačilnega prometa izda v najkrajšem času bankovce po 50, 500, 5000 in 10.000 Din.

Nadalje je razposlala posameznim gremijem 12 okrožnic, od katerih vsebuje 5 razne trgovske informacije, ostalih 7 pa obravnava važna gospodarska vprašanja, ki nujno zahtevajo zaslišanje mnenj in predlogov vseh gremijev.

Prvih pet govori o taksah na reklamo po tarifni postavki 8 tarife k zakonu o taksah, o plačevanju davka na službene prejemke privatnih nameščencev z 20% boni, o legitimacijah trgovskih potnikov v Prizrenu, o inozemskih potnikih in nabiranju naročil pri privatnikih, o enotnih cenah v trgovinah z življenskimi potrebščinami.

Ostalih sedem pa o trgovski pogodbi z Avstrijo, o skrajšanem nakladalnem in razkladalnem roku na železniških postajah,

o sestavi statistike našega uvoza in izvoza,

o spremembi voznege reda na železnicah za l. 1928/29,

o centralizaciji železniške uprave, o direktni železniški tarifi za promet z Italijo,

ter o reorganizaciji naše konzularne službe.

O trgovski pogodbi z Avstrijo in o konferenci glede novega voznege reda sledite posebni poročili zveznega konzulenta g. Ivana Mohoriča.

Na podlagi odgovorov, ki jih je prejela Zveza v zadevi skrajšanega nakladalnega in razkladalnega roka, je naslovila na direkcijo državnih železnic v Ljubljani posebno vlogo in prejela odgovor, da bo v početku decembra v tem oziru zopet uvedeno normalno stanje.

Vprašanja, ki jih obravnavajo ostale okrožnice, momentano še niso na dnevnem redu, izvemši nadvse važen problem komercijalizacije železnic, o katerem bo razpravljala posebna konferenca dne 5. decembra v Beogradu in bo na njej zastopana tudi zbornica TOI.

Kar se tiče iztirjavanja zveznih doklad, poudarja poročilo, da je zvezano s precejšnjimi težkočami. Predpisana doklada znaša skupaj 165.625 dinarjev, vplačanih je 111.850 Din, na dolgu je še torej 54.525 Din. Vso doklado je plačalo dosedaj 12 gremijev in sicer Ljubljana, Ljubljana-okolica, Kamnik, Litija, Ribnica, Novo mesto, Kočevje, Laško, Celje, Maribor, Maribor-okolica in Slovenjgradec. Deloma so plačali gremiji Ptuj, Konjice, Brežice, Sv. Lenart, Radovljica, Celje-okolica, Ormož in Murska Sobota. Sploh nič pa še niso poslali gremiji Kranj, Logatec, Krško, Ptuj-okolica, Slov. Bistrica, Ljutomer in Dol. Lendava.

Po tem poročilu je seja razpravljala o iztirjavanju zveznih doklad. Gremijema Ptuj-okolica in Radovljici se je nekoliko znižala letna doklada, ker sta gg. načelnika obeh gremijev motivirala svoje težko stališče, ki ga povzroča iztirjavanje doklad vsled revnosti nekaterih njihovih članov.

Konečno je apeliral g. načelnik še na ostale gremije, ki so se zakasnilo s plačilom zvezne doklade, da čimprej izpolnijo svojo stanovsko dolžnost in tako omogočijo Zvezi redno in uspešno vršenje njenih funkcij. V tem zmislu bo tudi Zveza prihodnje dni razposlala opomine posameznim gremijem.

(Dalje prihodnjič.)

Ljubljanska borza.

Tečaj 5. decembra 1927	Povpr. ševanje Din	Ponudbe Din
DEVIZE:		
Berlin 1 M	13.565	13.595
Budimpešta 1 pengő	9.965	9.995
Curich 100 fr.	1094	1097
Dunaj 1 šilling	7.9975	8.0275
London 1 funt	278.80	277.60
Newyork 1 dolar	56.63	56.83
Pariz 100 fr.	223	225
Praga 100 kron	168.05	168.85
Trst 100 lir	307.125	309.125

All si že pridobil »Trgovskemu listu« vsaj enega novega naročnika?

OTVORITEV TELEFONSKEGA PROMETA Z NEMČIJO.

S 1. decembrom t. l. se je otvoril telefonski promet z Nemčijo, in sicer v tehle relacijah:

1. Ljubljana — Berlin, 2. Maribor — Berlin, 3. Ljubljana — Leipzig, 4. Maribor — Leipzig, 5. Maribor — Augsburg. — Pogovori v teh relacijah se vrše preko Dunaja. **Pristojbina za enoto navadnega pogovora je določena:** 1. za relacijo Ljubljana — Berlin na 8 frankov 85 cent. v zlatu ali 97 Din 35 par; 2. za relacijo Maribor — Berlin na 8 frankov 25 cent. v zlatu ali 90 Din 75 par; 3. za relacijo Ljubljana — Leipzig na 7 frankov 65 cent. v zlatu ali 84 Din 15 par; 4. za relacijo Maribor — Leipzig na 7 frankov 05 cent. v zlatu ali 77 Din 55 par; 5. za relacijo Maribor — Augsburg na 6 frankov 45 cent. v zlatu ali 70 Din 75 par. **Pristojbina za pozivnico iznaša ¼ pristojbine za navadne pogovore, torej za relacijo:** 1. Ljubljana — Berlin fr. 2.95 ali Din 32.45, 2. Maribor — Berlin fr. 2.75 ali Din 30.25, 3. Ljubljana — Leipzig fr. 2.55 ali Din 28.05, 4. Maribor — Leipzig fr. 2.35 ali Din 25.85, 5. Maribor — Augsburg fr. 2.15 ali Din 23.65.

MENIČNA IN ČEKOVNA VPRAŠANJA V ZENEVI.

Juridični oddelek za menični in čekovni promet pri Društvu narodov v Zenevi je zaključil svoje prvo zasedanje. Pečal se je izključno samo z vprašanji meničnega prava. Za enkrat je prišel do zaključkov, ki jih predloži Gospodarskemu svetu Društva narodov. Vprašanja čekovnega prometa se bodo obravnavala pozneje. Strokovnjaki so mnenja, da se predlaga sklicanje mednarodne konference, da se doseže čim večje izenačenje različnih zakonodaj v meničnem in čekovnem prometu.

ZAŠČITA FIRME V ČESKOSLOVAŠKI.

V osnutku novega češkoslovaškega trgovskega zakona je predvideno razširjenje zaščite firme. V bodoče ne bo vzivala firma samo lokalne zaščite, temveč se bo zaščita imena tvrdke razširila na teritorij cele države. — Tudi pri nas bi bila izpopolnitev našega trgovskega zakona prav umestna.

NAZADOVANJE AVSTRIJSKIH INSOLVENC.

Število poravnav in konkurzov v Avstriji je v novembru nazadovalo. Sodnih poravnav je bilo 162, konkurzov pa 48 napram 185, odnosno 59, v istem mesecu lanskega leta.

SVETOVNI MARGARINSKI KARTEL.

Z združitvijo obeh holandskih svetovni trg obvladajočih margarinskih koncernov, ki se je pred kratkim izvršila, je prišla skoro vsa svetovna margarinska trgovina pod kontrolo tega koncerna. Holandski koncerni so preko avstrijskega Schichtovega koncerna v zvezi tudi s celo vrsto avstrijskih maščobnih podjetij, tako n. pr. z avstrijsko Schicht d. d., »Centroc«, tovarne mila in sveč, »Kunérol«, »Elida« parfumerijo, Sarg & Co. itd.

INVESTICIJSKI PROGRAM OGRSKE.

Madžarska vlada namerava pri prihodnjih razpravah finančnega komiteja Društva narodov zaprositi, da se ji izplača ostanek posojila v znesku 34 milijonov zlatih kron. To posojilo se bo vporabilo za izgradnjo luke v Cseplu, za zboljšanje železnic, za gradnjo cest, malih stanovanj in napravo telefonskega kabla med Budimpešto in Beogradom.

Dr. Cvetko Gregorič — Beograd:

Naša carinska in trgovinska politika napram drugim državam; revizija trgovske pogodbe z Avstrijo.

Od časa do časa se govori in piše o visokem nivoju naših carin, zlasti naših carin na finalno-industrijske produkte ter se slika stvar tako, kakor da bi naša država s svojimi carinami ovirala promet blaga z inozemstvom.

Zategadelj se moramo s tem vprašanjem baviti ter v velikih potezah razložiti stvarno stanje.

V prvi vrsti moramo poudariti, da se naša država nikoli — izvemši zelo kratek čas po vojni — ni posluževala sistema uvoznih in izvoznih prepovedi (dovoljenj), ki je vladal in še vlada v raznih državah; sistemi izvoznih premij in slično se pri nas ne uporabljajo; proti inozemskemu dumpingu, ki je prizadejal in še prizadeva nekaterim strokam naše industrije ogromno škodo, niso podvzete nikake retorijske mere. Za uvoz inozemskega blaga že več let ne plačujemo nikakega davka na poslovni promet. Naše izvozne carine so znižane na minimum, a carinska zaščita je bila tako odmerjena, da so bile naše meje širom odprte inozemskemu uvozu. Skozi vrsto let, do leta 1925, nismo od carine vterjavali polnega ažija napram zlati pariteti, temveč jako znatno nižjo carino. Medtem ko so druge države takoj po zaključku vojne prilagodile svojo carinsko tarifo novim prilikam ter uvedle nove, zelo občutne, celo tudi prohibitive carine, smo pri nas po provizorični mali korekturi carinske tarife l. 1921/22 šele leta 1925 dobili novo carinsko tarifo s po višaniami avtonomnimi postavkami. Obenem pa je bila ukinjena takozvana luksuzna taksa, ki se je plačevala ob uvozu številnih predmetov. Nove avtonomne carine so nižje nego vsota prejšnje carine in luksuzne takse. Poleg tega je bilo veliko število novih postavk takoj, odnosno čez nekoliko mesecev, avtonomno znižano na višino, dogovorjeno z Italijo in Avstrijo, čez nekaj časa je prišlo zopet znižanje v zvezi s pogodbo z Anglijo; nadaljnje znižanje bo sledilo v najkrajšem času z ozirom na že sklenjene pogodbe z Belgijo, Nemčijo in Grčijo ter na predstojajoče sklenitev pogodbe s Češkoslovaško in Madžarsko ter eventualno s Francijo, s katero so se že vršila pogajanja.

Efekt ukinitve luksuzne takse in pogodbenega znižanja minimalnih carin je ta, da je nivo carine za znatno število predmetov manjši nego pod režimom stare tarife.

Nadaljna indirektna olajšava, ki jo je mnogim inozemskim uvoznikom prinesla naša nova carinska tarifa, izvira iz značaja naše nove carinske tarife. Njen cilj je bil sicer, da zaščiti domačo produkcijo, vendar je prišel tudi fiskalni moment čisto do zelo občutnega izraza. Industrija mora po novi tarifi plačevati carino na razne surovine in pomožna sredstva, ki jih mora uvažati, ker se v naši državi ne proizvajajo, a katerih uvoz je bil preje, t. j. pred novo tarifo, svoboden. Zaščita, ki so jo prinesle nove večje carinske postavke na fabrikate, je posredno že znižana s carino na surovine in pomožna sredstva, razen znižanja vsled trgovskih pogodb. Inozemski producent, ki ima surovine in pomožna sredstva v svoji deželi, ali če

jih uvaža in plačuje manjšo carino, nego je naša, računa že samo pri tem — brez ozira na ostale, za njega ugodnejše proizvodne prilike — z mnogo manjšimi produkcijskimi stroški nego naš industrialec ter more kljub naši carini konkurirati z našim producentom.

Kar se tiče nivoja carinske zaščite v primeri z drugimi državami, omenjamo, da so bile v zvezi z mednarodno gospodarsko konferenco sestavljene razne komparativne tabele carinske obremenitve v odstotkih vrednosti blaga.

Po študiju sekretariata Društva narodov znaša carinska obremenitev po stanju 1. 1925 (cene so vzete iz uvoznih statistik, primerjane so carine na 78 predmetov):

Splošna carinska obremenitev:

preko 40 % — Španija,
preko 25 % — Zedinjene države severne Amerike,
od 20—25 % — Jugoslavija, Argentinijska, Madjarska, Poljska,
od 15—20 % — Čehoslovaška, Italija, Avstralija, Kanada,
od 10—15 % — Avstrija, Nemčija, Francija, Indija, Švedska, Švica,
od 5—10 % — Belgija, Danska,
pod 5 % — Anglija, Nizozemska.

Obremenitev gotovih fabrikatov:

preko 40 % — Španija,
preko 35—40 % — Zedinjene države severne Amerike,
preko 30—35 % — Poljska,
preko 25—30 % — Čehoslovaška, Madjarska, Argentinijska, Avstralija,
preko 20—25 % — Jugoslavija, Francija, Nemčija, Italija, Kanada,
preko 15—20 % — Avstrija, Belgija, Švedska, Indija,
preko 10—15 % — Danska, Švica,
pod 10 % — Anglija, Nizozemska.

Avstrijski nacionalni komite Mednarodne trgovske zbornice je izdal ob isti priliki študijo o carinski obremenitvi v 14 evropskih državah za 402 predmeta. Po tej študij znaša povprečna obremenitev:

1. v Rumuniji	98,4 %
2. v Čehoslovaški	36,4 %
3. v S. H. S.	34,3 %
4. v Poljski	43,3 %
5. v Madjarski	31,1 %
6. v Italiji	28,8 %
7. v Nemčiji	20,8 %
8. v Švedski	19,5 %
9. v Avstriji	19,2 %
10. v Švici	17,5 %
11. v Danski	13,2 %
12. v Belgiji	11,4 %
13. v Franciji	5,81 % za avstr. blago 24,7 % (načrt minimalne tarife)
14. v Avstr.-Ogr.	18,9 % pred vojno

Te tabele kažejo čisto drugo sliko. Pri njeni sestavi so vzete v svrhu primerjave s carinsko obremenitvijo cene avstrijskega eksporterja; cene so torej nižje od vrednosti blaga na meji importne države, ker niso vpoštevani prevozniki in drugi stroški do meje. Razen tega so eksportne cene zelo pogosto nižje od prodajnih cen v lastni državi, kakor nam kaže izkušnja. Ker se pri primerjavi nizkih cen s carino procent obremenitve poveča, se pojavlja sum, da so namenoma vzete nizke eksportne cene, da bi se carinska obremenitev importnih držav pokazala

la v višjem nivoju, nego odgovarja stvarnosti in povprečnosti. Pri proučevanju detajlov, na kojih osnovi je izdelana gornja tabela, smo našli na primer, da so v svrhu primerjave carine na vijake za les (naša car. post. št. 554, avstrijska 331) vzeti vijaki, surovi, debeli 8 mm, dolgi 70 mm. To je surova, težka roba, koje vrednost za 100 kg predstavlja samo mali del vrednosti 100 kg vijakov, debelih pod 7 mm. Ker odpada od produkcije vijakov za les okoli 96 % na vijake, debele pod 7 mm, bi se pri primerjavi carinske obremenitve na vijake za les moralo lojalno vzeti za primero vijake pod 7 mm debele, na primer vijaki dimenzije 4 mm debeline in 35 mm dolžine, ki se običajno jemljejo v slične svrhe. Avstrijci niso vzeli take primere, ker znaša njihova carina na vijake za les izpod 7 mm 70 zl. K, medtem ko znaša na pr. naša carina samo 28 zl. Din. Primera z vijaki ne daje prave slike carinske obremenitve vijakov za les in poznavalca avstrijskega dumpinga pri tem predmetu se polašča sumnja, da je ta primera tendenciozno vzeta. Ta primer daje povod, da se dvomi o stvarnosti in vrednosti celega avstrijskega operata.

Vračajoč se k razmotrivanju nivoja naših carin, zlasti tudi onih na gotove fabrikate, moremo konstatirati, da njihova višina po študiju sekretariata Društva narodov nikakor ni pretirana in da so očitki na naš račun neosnovani, če se naša obremenitev primerja z obremenitvijo v drugih državah. Ta nivo naših carin se bo še znižal, ko bodo stopila v veljavo znižanja na podlagi trgovskih pogodb, ki so bile sklenjene po l. 1925 z Anglijo, Belgijo, Nemčijo, Grčijo in onih trgovskih pogodb, kojih zaključitev se baš pripravljajo (s Francijo, Čehoslovaško in Madjarsko). Razen tega bo morala naša država avtonomno znižati tudi carine na surovine in pomožna sredstva, ki jih pri nas ni, pa so potrebna za izdelovanje onih predmetov — finančnih produktov — na koje je carinska zaščita v trgovskih pogodbah znižana. V kratkem času bomo gotovo v pogledu carinske obremenitve eno najnižjih mest v primeru z drugimi državami.

Poudariti moramo, da ne moremo pod nikakimi pogoji pristati na tako znižanje carin, ki bi ogroževalo obstanek in razvoj naše industrije in to tem manj, ker industrijske države kljub sklepu mednarodne gospodarske konference stalno povišujejo carine na naše agrarne izvozne predmete. Nivo naše carinske zaščite bi moral biti v vsakem slučaju višji nego v državah s staro razvito industrij, ker so produkcijski stroški naše mlade, še nerazvite industrije znatno večji. V današnjih industrijskih državah se je industrija razvila do svoje sedanje stopnje s pomočjo zaščitnih in tudi prohibitivnih carin in tudi druge državne podpore.

Slednjich moramo še omeniti, da smo mi v svoji skromnosti in brez pompoz-

nih izjav za olajšanje prometa z nami mnogo več storili nego one države, ki se na mednarodnem forumu ponašajo s svojimi principi za svobodno trgovino, medtem ko doma istočasno zvišujejo agrarne in druge carine.

Besedilo francosko - jugoslovenske pogodbe.

Dne 28. p. m. je francosko zunanje ministrstvo objavilo besedilo prijateljske in arbitražne pogodbe, sklenjene 11. novembra 1927 v Parizu med Francijo in Jugoslavijo. Istočasno je objavilo besedilo tudi naše zunanje ministrstvo v Beogradu.

Besedilo je naslednje:

»Predsednik francoske republike in Nj. Vel. kralj Srbov, Hrvatov in Slovencev, gnana od istih skrbi, da zagotovita v Jugoslaviji položaj miru in politične stabilnosti, ki sta potrebna toliko za socialni napredek kolikor za gospodarsko procvitanje Francije in kraljevine SHS; trdno vztrajajoč na principu spoštovanja mednarodnih obvez, svečano afirmiranih v paktu Družbe narodov; želeča zagotoviti, v mejah tega pakta, že v naprej skupnost vidikov v slučaju, da bi se izpremenil red, ki je bil ustvarjen s pogodbami, in zavedajoč se dolžnosti, ki jo imajo moderne vlade, da preprečijo povratek vojne, predvidevajoč mirno poravnavo nasprotstev, ki bi lahko nastala med njima:

Sta sklenila v to svrhu formulirati nova medsebojna jamstva za miroljuben sporazum in prijateljstvo in sta določila za svoja polnomočna zastopnika: Predsednik francoske republike — ministra za zunanje zadeve Brianda, in Nj. Vel. kralj kraljevine SHS — ministra za zunanje zadeve Marinkovića, katera sta po izmenjavi pooblastilnih listin, sestavila naslednjo pogodbo:

1. Francija in kraljevina SHS se medsebojno obvezujeta, da z ene in druge strani ne bosta izvršili nobenega napada oziroma vpada in da ne bosta v nobenem slučaju začeli vojne z ene in druge strani. Vendar pa ta obveza ne velja: a) v slučaju izvrševanja upravičene obrambe; b) v slučaju akcije, započete radi aplikacije čl. 16 pakta Družbe narodov; c) v slučaju akcije, započete v zmislu kakšnega sklepa občnega zbora ali pa Sveta Družbe narodov ali radi aplikacije 15. čl. pakta D. N., če je akcija usmerjena proti državi, ki je prva začela napadati.

2. Upoštevajoč obveze, prevzete s čl. 1. pričujoče pogodbe, se Francija in kraljevina SHS obvezujeta urejevati z miroljubnimi sredstvi in na načine, ki so spodaj označeni, vsa nesporazumjenja, kakršne si bodi narave, ki bi se ne mogla odstraniti normalnim diplomatičnim potom. Vsa nesporazumjenja, ki bi mogla nastati radi različnega tolmačenja kakšne pravice, bodo predložena razsodišču, čigar razsodbi se bosta podvrgli obe stranki; vsakršno drugo nesporazumjenje se bo predložilo posebni spravi komisiji. Če bi stranki ne hoteli spre-

jeti predlagane poravnave, se bo nesporazumjenje predložilo Svetu Družbe narodov, ki bo sklepal v zmislu čl. 15 pakta D. N. Način spravnega postopanja je obrazložen v posebnem pravilniku, podpisanem danes.

3. Vlada francoske republike in vlada kraljevine SHS se obvezujeta, da bosta skupno proučevali, vedno v skladu z morebitnimi odločitvami Sveta D. N., vsa ona nasprotstva, ki bi zamogla ogroziti od zunaj varnost Francije ali kraljevine SHS in spore, ki bi zamogli kompromitirati red, ustanovljen s pogodbami, katera sta podpisali obe državi.

4. Če bi Francija in kraljevina SHS, kljub odkritosrčnim in miroljubnim namenom obeh vlad, bili napadeni, ne da bi sami izzivali, se bosta obe vladi brez odlašanja posvetovali o akciji, ki se ima izvršiti v okviru pakta Družbe narodov v svrhu obvarovanja nacionalnih interesov in vzdrževanja reda, določenega po pogodbah.

5. Obe pogodbeni stranki se bosta posvetovali v slučaju izpremembe ali poskušane izpremembe političnega »statusa« evropskih držav, v skladu z to stvarnimi morebitnimi odločitvami Sveta oz. občnega zbora D. N., v svrhu določitve zadržanja ene ali druge stranke.

6. Visoki pogodbeni stranki izjavljata, da se nobena določba pričujoče pogodbe ne sme tolmačiti v nasprotju z določbami sedaj veljavnih pogodb, podpisanih od Francije in kraljevine SHS in ki se nanašajo na njuno politiko v Evropi. Obvezujeta se, da si bosta izmenjali vidike glede vprašanj, ki se nanašajo na evropsko politiko, v svrhu koordinacije svojih miroljubnih naporov, in se tudi obvezujeta, da se bosta medsebojno obveščali o vseh paktih in dogovorih, ki bi jih sklenili s tretjimi državami o isti stvari in ki bodo vedno v skladu z načelom ohranitve miru.

7. Nobena določba pričujoče pogodbe se ne sme tolmačiti ali aplicirati na način, ki bi kršila pravice in obveze visokih pogodbenih strank, izvirajoče iz pakta D. N.

8. Pričujoča pogodba se bo v svrhu registracije sporočila Družbi narodov, v skladu z določbami čl. 18 pakta. Pogodba se bo ratificirala in ratifikacijske listine se bodo čim prej izmenjale v Parizu. Stopila bo v veljavo z izmenjavo ratifikacij in bo veljala za pet let; po preteku te dobe se bo lahko podaljšala ob zaključku četrtega leta s tozadavnim pooblastilom in sicer za dobo, ki se določi. Briand, Marinković; Pariz, 11. novembra 1927.

Pogodbi je dodan pravilnik za spravno postopanje v slučajih sporov, ki bi se ne mogli rešiti običajnim diplomatičnim potom.

Porast svetovnih izvoznih števil.

Poročila o nemški zunanji trgovini so obrnila pozornost na dejstvo, da se opaža pri celi vrsti držav porast volumina zunanje trgovine. Nemčija zaznamuje v prošlem letu izvoz za 10

LISTEK.

J. L.:

Iz mesta na pesku.

Berlin, koncem novembra.

Po naslovu teh vrstic bi si čitatelj mislil, da gre za mesto, kje doli v Sahari, v resnici pa je tako mesto, in sicer vlemesto — Berlin, nemška prestolica. Niso samo Benetke ali pa Amsterdam mesta, ki so zidana na kolih, tudi Berlin spada v to kategorijo, samo da je razlika v bazi — ona stoji na vodi, Berlin pa na pesku, koli so pa povsod opora stavbam.

Karakteristika današnjega Berlina je ogromen promet in ogromna razritost — vsepovsod vrtajo, rijejo in kopljejo. Zidajo namreč podcestno železnico iz severnega v južni del mesta in še nekatere zveze dopolnjujejo. To delo je izredno zanimivo. Kopljejo najprej samo približno en meter globoko v cesto, polože potem preko ceste železne traverze in nanje močne deske. S tem je promet po dotični cesti brez daljnega mogoče — delo pa gre svojo pot naprej — pod površino. Tako tujec prvi hip

kaj začudeno pogleda, ko vidi, na kako čuden način so berlinske ceste — asfaltirane. Tudi cestna železnica jih ne ovira — če je mogoče, jo kot že preje omenjeno, podpro, v nasprotnem slučaju pa začasno prestavijo v kako paralelno ulico.

Slika berlinskega življenja je torej prav pestra. Da nesreče ne počivajo, ni treba niti omenjati. Vsak dan je vsaj en pasant mrtev, če ne dva. Na človeka to seveda nič kaj prijetno ne vpliva in samo od sebe pride, da postane pri prekoračenju cest silno previden.

Gospodarski vrvež ne zaostaja za pouličnim. Imam priliko, da praktično proučujem velikanski denarni razvoj tega vlemesta. Koliko vlogo igra tu bančni clearing! Promet v bankah popolnoma odgovarja brzini, s katero se odigrava nemško gospodarsko življenje. Začudenoma me bo čitatelj najbrže pogledal, če povem, da imam o Nemcih vtis, da so ekstremni in da je konservatizem kljub znanemu velikemu tehničnemu napredku zelo zelo znan.

Samo nekaj dejstev. Vsestranski vrvež na ulici kot v gospodarstvu sem že preje omenil. Naj torej dodam še nekatere posebnosti. O tem, ali je pisalni stroj z dobro strojepisko kos pisanju na roko, si je menda vsak na jasnem in gotovo bo dal prednost stroju. Tu pa so velepodjetja, ki veliko večino svoje korespondence opravijo na roko.

Ali primer iz kraljestva mode: pri nas velja danes že za nazadnjaško ona dama, ki se še vedno ni odločila za »Bubi«-glavico. V Berlinu bi bila najbrže večina nazadnjaška. In če so študentke tudi v tej skupini — človek vidi včasih naravnost klasične primere nekdanjih »gnezd« — potem, mislim, je v mnogih slučajih beseda o konservatizmu prav na mestu.

O tehničnem razvoju nekdanjih naših »zaveznikov« je pa treba seveda priznati, da se njegovo kolo z reparacijami ni mogoče zavrla, temveč, da je ravno težko stanje, v katerem se Nemčija nahaja, izmed prvih motorjev nadaljnega napredka. To stanje je težka mōra, ki pa jo, kar je značilno, vztrajno prenašajo. Pridnosti

»les prid' se Kranjc učit'« Tudi samozaupanja ne manjka.

Ali je grenak kruh, ki ga Nemcem režejo »zmagovalci« — te dni je neki predavatelj omenil, da je edini zmagovalec v svetovni vojni Amerika — res zaslužen, o tem bo povedala zgodovina, gotovo pa je, da je kazen za greh zelo težka. Še danes — devet let po vojni — ima človek vtis, kot da živi v onih časih, ko bi brez »karte« skoraj dihati ne smel. »Ersatz« je tu še v velikih čišlih. Za med, mast, mleko in ne vem kaj še vse, ga je mogoče dobiti. Belega kruha, kot ga pri nas poznamo, ne dobite v vsaki pekarni, ker je v navadi neki enoten, bolj črn kruh. Narod ima torej še danes dijeto, onih dvajset tisoč — v Berlinu, drugod jih je navadno deset tisoč — ki imajo »rendez - vous«-je na Kurfürstendammu, pa ne zadene, kot jih tudi preje ni. Svet je pač še vedno okrogel in kdor je na solncu, ga ne zebe.

O priliki pa še kaj o »čarobni svetilki pri Tietzu« in enakih zanimivostih.

milijard mark. Letos se je samo za čas do oktobra ta številka povečala na 12 milijard in utegne ob zaključku leta doseči 14 milijard, kar znači, da je dosežen predvojni nivo. Izvoz sam utegne znašati letos 10 milijard, t. j. skoro predvojno številko, dasi je denarna vrednost sedaj znižana. V drugih državah je porasla vrednost zunanje trgovine (izvoz in uvoz) najjačeje v Zedinjenih državah Amerike. Pred vojno je uvoz te države znašal 2 milijardi dolarjev, izvoz pa okroglo 2-5 milijarde. Leta 1926 kaže številka 4-5, odnosno 4-7 milijard. Letos utegnejo biti te številke še večje. Francija je pred vojno uvozila za 8,5 milijard frankov, izvozila pa za 7 milijard. Leta 1926 je dosegel uvoz 60 milijard in izvoz približno istotoliko. Kaže se povišek tudi, če se vpošteva razvrednotenje francoske valute. Še v večji meri se opaža povečanje iznosa zunanje trgovine Italije. Njen uvoz je znašal pred vojno 3-5 milijarde lir, izvoz pa 2-2 milijarde. V letu 1926 je dosegel uvoz 26 milijard, izvoz pa 19 milijard. Če se vpošteva razvrednotenje lire, znači ta porast za 50%. Tudi avstrijske zunanjetrgovinske številke kažejo rastočo tendenco. Češkoslovaška more zaznamovati krepko povečanje zunanje trgovine. Leta 1923 je znašal uvoz 10 milijard Kč, izvoz pa 12-5 milijarde. V naslednjih letih se gibljejo te številke med 17 in 18 milijardami. Anglija izkazuje v zadnjih treh letih porast uvoza od 1 milijarde na 1¼ milijarde funtov.

V splošnem se more ugotoviti, da je obseg svetovne zunanje trgovine dosegel predvojno višino.

JAVANSKI SLADKOR.

O tem sladkorju se je te dni veliko pisalo in se bo še pisalo. Zato podamo par podatkov. Od leta 1910 naprej je povečala javanska sladkorna industrija s sladkornim trstom obdelani svet za 39%, produkcijo sladkorja pa za 60%. Razširjenje kulturnega areala je posledica dragih novih namakalnih naprav, dvig produkcije pa posledica uporabe znanstvenih delovnih metod pri gojenju, nasadu in predelovanju trsta. Najbližji konsumenti javanskega sladkorja — Japonska, Kitajska, Koreja, Mandžurija — kažejo rastoč konsum in polagajo vrednost na javanski sladkor. Kar se tiče produkcije in prodaje, je javanska sladkorna industrija povsod nezaščiten. Zato je jako težko pričakovati, da bi se odrekla svoji s težkim delom pridobljeni odlični poziciji, in to v prilog drugim producentom, ki so, s prav malimi izjemami, zaščiteni doma in v soseščini.

Pridelek javanskega sladkorja se je dvignil od leta 1926 do leta 1927 za 18,6% in je znašal 23.480.000 met. stotov ali 38.020.000 pikulov, torej tudi za 480.000 met. stotov več kot v dosedanem rekordnem letu 1925. Produkcija na 1 ha je dosegla 126,6 met. stotov. Obdelani prostor je na novo narasel in znaša za pridelovalno leto 1928 193.541 hektarjev ali 4,4% več kot za leto 1927. Obsežnost obdelanega sveta, dosedanje ugodne vremenske razmere in pa dobre skušnje, ki so jih imeli z nekaterimi novimi vrstami trsta, zlasti s »P. O. J. 2878«, nudijo ugodno pričakovanje za bodoči pridelek. — Vse te podatke nam daje dr. Geerligns, eden najboljših poznavalcev razmer v tej industriji, v holandskem listu »In- en Uitvoer«. Pravi, da bi bila edina naredba, ki bi dosegla na Javi veliko priznanja, nova konvencija za odpravo premij, privilegij, surtaks itd., ki bi se morala izvršiti ob lojalnem in popolnem sodelovanju vseh velikih produkcijskih držav. Vidimo, da je znašal letošnji javanski pridelek več kot polovico kubanskega.

KONCESIJONIRANJE INDUSTRIJSKIH PODJETIJ V ITALIJI.

Italijanski uradni list objavlja dekret o koncesijoniranju industrijskih podjetij, ki se nanovo ustanove. Po tem dekretu se smejo v mestih z več kot 100 tisoč prebivalci ustanavljati industrijska podjetja z več kot 100 delavci samo, če njihovo gospodarsko potrebo izrecno prizna ministrstvo za narodno gospodarstvo.

Iz naših organizacij.

Uradni dan Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani za Celje in celjsko okolico. Gremij trgovcev v Celju nanašanja vsem gospodarskim krogom v mestu Celje in njegovi bližnji in daljši okolici, da uraduje referent zbornice v torek dne 6. decembra t. l. od 8. 12. ure predpoldne v ravnateljski sobi Prevozne družbe d. d. (poslojpe carinarne) v Celju, Savinjsko nabrežje št. 7. Stranke, ki žele kako pojasnilo ali svet v zadevah, katere zastopa zbornica, se uljudno vabijo, da se pri njem v določenem času zglase.

Industrija.

Tovarna za letalske motorje v Jugoslaviji. Kakor se čuje, se namerava češkoslovaška avtomobilna tovarna J. Walter & Co udeležiti pri ustanovitvi nove tovarne za letalske motorje v Beogradu s 50% kapitala, dočim bi vložil ostalo polovico družbinega kapitala veleindustrijec Vlaković. Oblika tega podjetja bo baje javna trgovska družba. To bo prvo podjetje za izdelovanje letalskih motorjev v Jugoslaviji, pri katerem bo udeležen v znatni meri češkoslovaški kapital. Za enkrat se bodo izdelovali samo letalski motorji, dočim se na izdelovanje avtomobilov še ne misli.

Tovarna niklja na Grškem. V grškem uradnem listu je objavljena ratificirana pogodba med grško vlado in nekim angleškim konsorcijem, ki se zavezuje, da bo tekom dveh let in pol zgradil v Gričiji podjetje niklja, ki bo moralo napraviti na leto najmanj 500 ton čistega niklja. Družba bo dobila monopol niklja. Protiusluga družbe obstoji v tem, da bo morala od šestega leta naprej odšteti grški vladi 2000 funtov na leto, od enajstega leta naprej pa 3000 funtov.

Novi Ford. Ford Motor Co v Detroitu napoveduje sedaj za napetostjo pričakovano serijo novega tipa. Najcenejši voz, »Roadster« imenovan, bo kljub zboljšanju in novostim stal samo 385 dolarjev. Cena najdražjega voza, »Fordor« imenovanega, bo 570 dolarjev. Cene so samo deset do trideset dolarjev nad cenami starih vzorcev. Zato je pričakovati hudega boja vseh izdelovalcev avtomobilov, ki bo po mnenju ameriških gospodarskih krogov tudi za evropsko avtomobilno industrijo uničujoč. Najbolj prizadet je Chevrolet. V Fordovih tovarnah je že na stotisoče naročil, v Londonu je že prvi dan po napovedbi novega tipa dospele 64.000 naročil. V spremenjenih obratih bodo napravili v januarju 1000 voz na dan, v februarju 2000, v marcu 3000. Na newyorški borzi je v zvezi s temi poročili veliko gibanje. Govorijo o revoluciji ameriške avtomobilne industrije.

Denarstvo.

Amerika za posojilo Rusiji. Pisali smo, da je Amerika proti temu, da bi se dovolilo Sovjetski Rusiji v U. S. A. posojilo 40 mil. dolarjev. Sedaj pa prihaja poročilo ameriškega državnega urada, ki je svdok važnega preokreta ameriške politike napram Sovjetski Rusiji. Urad pravi, da ne bo nič ugovarjal, če bi hotela najeti Rusija v Zedinjenih državah zasebno posojilo v svrhu financiranja ameriškega blagovnega nakupa. Proti želji ameriške vlade je pa, da bi 40 milijonsko posojilo dovolila banka Farquhar; to posojilo bi šlo, kakor smo že pisali, v gradbo ruskih jeklarn in drugih ruskih industrij. Ta izjava prihaja, v kolikor se tiče njenega pozitivnega dela, presenetljivo. Diplomatski krogi vidijo v nji prvi korak Zedinjenih držav, da se premostijo nasprotstva ter da izgine odpor proti gospodarskemu zblizanju obeh držav. V istem smislu se je izrazil v zadnjem času tudi Anglež Mac Kenna.

Turški proračun. Te dni objavljeni proračun turške republike izkazuje za leto 1928 206.298.045 turških funtov dohodkov, izdatkov pa 206.291.688 funtov. Če bo proračun res tako izveden, bo ostal na koncu leta majhen prebitok. Opombe vlade k proračunu so kratke in poudarjajo samo nekatere proračunske postavke, ki jim pripisuje vlada posebno važnost.

RAZNO.

Grška pšenica itd. Pridelek žita na Grškem v zadnjih štirih letih je bil sledeči (v 1000 tonah): Pšenica l. 1924: 383, l. 1925: 312, l. 1926: 298, l. 1927: 443; kornuza l. 1924: 181, l. 1925: 201, l. 1926: 185, l. 1927: 189; ječmen l. 1924: 124, l. 1925: 191, l. 1926: 174, l. 1927: 269; rž l. 1924: 26, l. 1925: 20, l. 1926: 23, l. 1927: 59; oves l. 1924: 59, l. 1925: 89, l. 1926: 76, l. 1927: 100. Če vzamemo zraven še mešano žito, dobimo sledeče skupne številke: 684, 835, 792, 1128.

Grozje na Grškem. V zadnjih letih vidimo sledeče tozadevne številke: leta 1924/25: pridelka 170.000 ton; izvoza 89.000 ton; domače prodaje 81.000 ton; cene v Londonu 29—45; leta 1925/26: pridelka 160.000 ton; izvoza 89.000 ton; domače prodaje 71.000 ton; cene v Londonu 28—35; leta 1926/27: pridelka 142 tisoč ton; izvoza 36.000 ton; domače prodaje 86.000 ton; cene v Londonu 28 do 42. Pridelek torej nazaduje. Najbolj nas osupne nazadovanje izvoza v letu 1926/27, padel je od 89.000 ton na 36 tisoč ton. Domača poraba se je pa v zadnjem letu dvignila.

Oblastni urad za posredovanje dela privatnim nameščencem v Ljubljani, Gledališka ulica št. 8, ima v evidenci sledeče službe iskajoče moči: 11 trgovskih pomočnikov in prodajalk raznih strok, 4 blagajničarke, 3 izložbene aranžerje, 4 trgovske potnike, 9 knjigovodij bilancistov in pomožnih, 11 korespondentov v raznih jezikih, 5 trgovskih poslovodij raznih strok, 8 pisarniških uradnikov, 2 obratovodje za kemična podjetja, 5 rudarskih tehničnih uradnikov, 3 pomožne carinske posrednike, 4 praktike za urade, 9 kontoristinj, 10 skladiščnikov, 5 stenografinj v raznih jezikih, 1 rudarskega geometra, 2 drogist, 3 tehnične risarje, 2 elektrotehnična uradnika, 1 brodograditelja, 3 šumarske uradnike, 3 laborante za proizvodnjo špirta. Vsa p. n. podjetja se naprošajo, da se v slučaju potrebe izvežbanih delovnih sil iz vrst privatnega nameščenstva obračajo na gornji urad. Urad posreduje za obe strani brezplačno.

Pri mariborski borzi dela dobijo delo 3 hlapci, 1 pečar, 6 rudarjev - kopačev, 1 ključavničar za orodje, 1 čevljar za šivalno delo, več vajencev (ključavničarske, mizarke, lončarske in pekove obrti), 2 kmečki dekli, 3 kuharice, 4 služkinje, 2 varuški, 1 kuharica v hotel, 4 šteparice gornjih delov čevljev, 1 poslovodkinja v trgovino s kavcijo, 2 natakarici, 12 šivilj za perilo, 1 pletarska vajenka, 2 kuharici k finančarjem.

Drobne vesti. — Po dolgih pogajanjih se je doseglo v Parizu podaljšanje zahodnoevropskega kartela za lito surovo železo za eno leto; a zaenkrat samo glede belgijskega trga. — V zadnjem zvezku nemškega zavoda za konjunktorno raziskovanje raziskuje dr. Hirsch nemški obratni kapital, ki ga sestavi iz blagovnih zalog ter iz sredstev valutnega kritja. Za leto 1926 naračuni Hirsch ta kapital na 30 milijard mark. — Pogajanja v Amsterdamu so kljub začetnemu pesimizmu dovedla tako daleč, da računimo v bližnjim njim povoljnim zaključkom in z mednarodnim sporazumom. — Svetovna produkcija sladkorja je znašala pred vojno 15 mil. ton, po vojski je narasla že na 24 milijonov, konsum pa znaša le 22½ mil. ton. — Posojilo mesta Dunaj v znesku 30 mil. dolarjev je bilo v Newyorku prepisano. Podpisi so prihajali iz Evrope in iz vseh delov Amerike. — V novembru je bilo otvorenih v Avstriji 162 poravnalnih postopanj in 48 konkurzov, zadnjih nekoliko manj kot v oktobru. — Vsaka tona v prekoračenju kvote mednarodnega kartela surovega železa je kaznovana s 4 dolarji v eksportu ter z 2 dolarjema v domači porabi. — V Berlinu se je pričela ponovna sladkorna konferenca med Nemci, Čehi, Poljaki i. dr. Čehi in Poljaki so se zedinili na skupno postopanje. — Licht priobčuje s 1. decembrom novo cenitev evropskega sladkornega pridelka in ga ceni na 8.093.000 ton, lani 6.925.000 ton. Največji prirastek izkazuje Rusija: lani 983.000 ton, letos 1.400.000 ton, in zaostaja za Nemčijo samo še za 300.000 ton. — Ustanovili bodo češkoslovaškoruski trgovski zavod v Pragi. — Nemški državni indeks življenjskih stroškov je znašal v oktobru

povprečno 150,2, v novembru 150,6. — Načrt angleške vlade za dovoljevanje poljedelskih kreditov kmetom so dopolnili in bodo dovoljevali odslej naprej poleg kratkoročnih in dolgoročnih kreditov tudi še dopolnilne kredite. — Budimpeški borzni in finančni krogi se posvetujejo o odredbah proti stagnaciji na budimpeški borzi. Glavni vzrok stagnacije vidijo v visokih pristojbinah, davkih in provizijah, ki onemogočajo sedanjim borzom, zlasti dunajski in praški, uspešno konkurenco z Budimpešto.

Gospodarsko pismo iz Finske. Finska trgovska bilanca se je v zadnjih letih prav ugodno oblikovala. Zlasti je bil finski izvoz neprestano v znamenju naraščanja. V zadnjih letih pred svetovno vojsko je prišlo 55% vsega finskega trgovskega prometa na uvoz in samo 45 odstotkov na izvoz; to razmerje se je po letu 1923 polagoma spremenilo in se je sedaj celo prelevilo v delni eksportni previšek. Niso narasle samo množine izvoženega blaga, temveč so bile tudi cene izvoženih produktov splošno višje kot cene importiranega blaga, povprečno za 13%. Celih 85 odstotkov finskega izvoza pride na les, na leseno blago in na papirne izdelke. Ker se površina z lesom pokritega lesa v zadnjih letih v Evropi stalno manjša, vsaj v večini evropskih držav, se samobesbi razume, da imajo produkti te vrste dvigajočo se tendenco. Na drugi strani pa cene glavnih uvoznih produktov Finske splošno neprestano padajo (žito, kolonialno blago, kovine, stroji itd.). Poudarjajo, da obstoji uvoz Finske v glavnem iz investicij, zlasti glede kovin in strojev. V prvih treh letošnjih četrtletjih je importirala Finska za več kot 1 milijardo finskih mark kovin in strojev, dočim je znašala odnosa importna številka istega blaga v istih mesecih lanskega leta okoli 770 milijonov mark. Splošno se lahko reče, da je finski narod v delu izredno energičen in da se na vso moč trudi za dvig trgovskega prometa. Brez dvoma so Finci eden najbolj pridnih evropskih narodov in jim napovedujejo zato prav veliko gospodarsko bodočnost. V začetku samostojnosti so imeli velike sitnosti in težkoče pri najemanju posojil; brž pa ko se je svet prepričal o gospodarski solidnosti njih značaja, se je vse preokrenilo in dobijo Finci posojila pod prav ugodnimi pogoji, kolikor hočejo.

Gospodarske vesti. — Likvidirala bo budimpeštanska banka Transorient. — Palestina je dobila v Londonu 5 odstotno posojilo v znesku 4.500.000 funtov po tečaju 100/50. Za varnost posojila jamči britanska vlada. — Letos so v Argentini nastrigli 322 milijonov angl. funtov volne, za 6 odstotkov manj kot lani. Angl. funt kot teža je 0,453593 kg. — Nemške velebanke se čimdalje bolj odtegujejo podeljevanju borznih kreditov in obračajo svojo pozornost bolj na financiranje gospodarstva. Gospodarstvo stavi spricho trajno dobre konjunktore na banke velike zahteve. — Jugoslovanski trg sliv se je v zadnjem času zelo poživil. — Obtok bankovcev v Jugoslaviji je znašal 22. novembra 5.643 milijonov 700.000 dinarjev, kovinsko kritje obtoka pa 471.500.000 dinarjev. — Ogrska plačilna bilanca izkazuje 325 milijonov pengö deficit. Sedanji uvoz znaša samo 45,4% predvojnega uvoza, izvoz pa 34,57%. — Ruska naročila na Dunaju na podlagi jamstva dunajske občine so dosegla doslej 159.000 dolarjev. Tičejo se električnih naprav, lokomotiv itd. — Ogrska zastava pisma bodo v znesku 7 milijonov dolarjev prišla na newyorško borzo po tečaju 97½ odstotka. — Generalni svet ogrske Narodne banke je pooblastil vodstvo banke, da sme v drugi decembrski polovici vpeljati v promet bankovce po 1000 pengö ter da sme začeti s pripravami za vzetje iz prometa starih bankovcev po 500.000 in po 1 milijon kron. — V sredi novembra je eksportna cena železa na mednarodnih trgih poskočila za povprečno 3 do 4 šilinge pri toni, sedaj je pa spet padla do 2 šilingov. Tudi kupčija je potihnila. — Upravni svet tržaških skladišč je sklenil izdatno znižanje pristajinskih tarif; če jih hočejo prilagoditi spremenjeni vrednosti lire ter omogočiti njih konkurenčno možnost z inozemstvom, jih bodo morali reducirati za 10 do 20 odstotkov. — V zadnjem času so se vršili razgovori vseh faktor-

jev avstrijskega gospodarskega življenja, da se dogovorijo glede problema racionalizacije ter da nastopajo v teh vprašanih enotno. Ustanovili bodo organizacijo, podobno nemškemu kuratoriju, ki je bil ustanovljen v isti namen. V tej organizaciji bodo zastopane vse gospodarske korporacije ter drugi strokovnjaki, ki se pečajo z vprašanji racionalizacije; imeli bodo skupna posvetovanja ter se bodo udeleževali mednarodnih prirediteljev. — Češkoslovaška sladkorna industrija je sklenila, da bo ratificirala pariški dogovor Cehov, Poljakov in Nemcev s Kubanci z dvema pridržkoma: 1. da se Kuba zaveže, da ne bo, pričeniš s kampanjo 1927/28, pridelala na leto nič več kot 4 milijone ton; 2. da na drugi konferenci, ki se bo vršila v oktobru 1928, Češkoslovaška ne bo več smela biti majorizirana, temveč da se morajo sklepi te konference izvršiti v soglasju vseh udeležencev. — Pri pogajanjih o reviziji italijansko-ogrske trgovske pogodbe mislijo na dogovor, da kupi Ogrska tekstilije, ki jih rabi, v Italiji, dočim se zaveže Italija za nakup odvišnega ogrskega žita. Po informacijah lista »Pesti Naplo« gre za uvoz tekstilij v znesku 100 milijonov pengö. — Cene bakra so šle v zadnjem času neprestano gor in so se šele v prav zadnjih dneh ustavile. Priobčili bomo o tem poseben članček. — Češkoslovaška keramična industrija je v polnem obsegu zaposlena, tako za domači kot za inozemski trg. Nekatero tovarne delajo celo z večjo kapaciteto kot pred vojsko, za kar se imajo poleg eksporta zahvaliti tudi letošnjemu povečanemu stavbnemu gibanju. — Na budimpeški borzi govorijo, da bodo pod inozemskim vplivom stoječe družbe izplačale letos višjo dividendo. Temu zgledu bodo iz kupčijskih ozirov sledila najbrž tudi druga podjetja. — Angleška družba Siemens razdeljuje 2½ odstotno vmesno dividendo, tako kot lani. Polna lanska dividenda je znašala 7¼%. — Kakor pri petroleju hitijo tudi drugi poljski karteli z zvišanjem cen. Pisali smo, da bodo največja tekstilna podjetja v Lodzu ustanovila kartel. Čeprav kartel še ni ustanovljen, so v poštevi prihajajoča podjetja že sedaj sklenila, da bodo zvišala cene tekstilnih izdelkov za 20 do 22 odstotkov.

Po svetu. Na ponovnem sladkornem kongresu v Berlinu je izjavila tudi ogrska sladkorna industrija, da je naklonjena pariškemu dogovoru ter se hoče kmalu posvetovati o njem. — Krivulja insolventnosti na Nemškem se je v novembru spet dvignila. V septembru je bilo otvorenih 374 konkurzov, v oktobru 462, v novembru pa 581. Število poravnanih postopanj je bilo v oktobru 79, v novembru 118. — Tržaški pristaniški urad je sklenil znižanje vseh pristaniških pri-

stojbin, in sicer za 10 do 20 odstotkov. Ta odredba hoče dvigniti konkurenčno zmocnost tržaškega pristanišča napram inozemskim pristaniščem, v prvi vrsti napram Hamburgu. — Poleg Amerikancev so tudi Angleži za gospodarsko približanje Rusiji. V tej zvezi imenujejo Mac Kenna, ki je bil pred ukinitvijo razmerja interesiran na posejilo 10 mil. funtov. Sedaj se je načrt o tem posojilo spet pojavil, zahtevajo pa od Rusije, da poravnava svoje predvojne dolgove na Angleškem. — V Bukarešti so z delniško glavnico 8 milijonov lejev ustanovili družbo za eksport kovinskega in starega železa. Doslej eksport železnih odpadkov iz Rumunije ni bil dovoljen; ker so se pa zaloge pri posameznih tovarnah zelo nakopičile, je treba misliti na izvoz. — Na koncu novembra so znašale hranilne vloge pri Praški Mestni hranilnici nad 1570 milijonov Kč; vštete so tudi podružnice. — Budimpeške banke so dobile v zadnjem času velike inozemske kreditne ponudbe, in sicer kratkoročne na tri mesece. Pri dolarskih in funtnih posojilih znaša obrestovanje 5¼%. — Ogrska d. d. boksita je sklenila zvišati delniško glavnico, ki znaša 8.150.000 šv. frankov, z izdajanjem novih 57.000 delnic po 50 frankov na 11 milijonov. Nove delnice bodo s 1. februarjem 1928 dobile pravico do dividende. — Ogrska vlada ima zahtevati od Zveze narodov še 32 milijonov pengö dovoljenega posojila. Sedaj bo prosila za ta preostanek in ga hoče porabiti v investicijske svrhe (ceste, mala stanovanja, kabel itd.). — Budimpeška borza hoče prometni čas, trajajoč od 11. do 6., skrajšati za ¼ ure. — Pri sedanji transakciji bi tudi skrajšani čas za odpravo prometa popolnoma zadostoval. — Najstarejša angleška vžigalica družba Bryant and May se bo s švedskimi družbami vžigalic prelevila v novo družbo, ki bo razpolagala z glavnico 6 milijonov funtov. — V Pragi se vršijo ponovno posvetovanja o tarifnem boju med Hamburgom in Trstom. Ker tehniška izvedba morebitnega dogovora do 1. januarja ni več mogoča, hočejo ustvariti vsaj večmesečni novi provizorij. — Vsled lesnega dogovora med Nemčijo in Poljsko so prišli na Poljsko številni nemški lesni trgovci in so nakupili prav velike množine lesa. Zato so nastopili v poljski lesni trgovini visoki dvig cen. — Mednarodni bakreni kartel je v zadnjem času ceno elektrolitnega bakra zopet zvišal, dvakrat po vrsti, prvič na 1415, drugič na 1425 centov. — Ogrski državni dolg znaša 1185 milijonov zlatih kron. — Ogrski gospodarski krogi zahtevajo od vlade, da prične boj proti oderuškim obrestnim meram. Pred vojsko je bila maksimalna obrestna mera 8%; kar je bilo več, so označili in kaznovali kot oderušstvo. Ta zakon še obstoji, a ga nihče ne upošteva. Gospodarski

krogi zahtevajo sedaj, naj določi vlada na novo maksimum obrestne mere, in sicer z ozirom na spremenjene razmere v 12%; prestopki naj se kaznujejo. — V Atenah so ustanovili grško-britansko banko, ki se bo pečala v prvi vrsti z dovoljevanjem kreditov grški veleindustriji, z ustanavljanjem novih industrij in s financiranjem industrijskih podjetij.

TRŽNA POROČILA.

Tržne cene v Ljubljani dne 2. decembra 1927. Govedina: V mesnicah po mestu kg Din 19, na trgu: 1 kg govejega mesa I. Din 19, II. 15—17, III. 9—13, jezika 17—20, vavpov 8—10, pljuč 8, jeter 17—19, ledic 17—20, možganov 17—20, loja 5—10. Telutina: 1 kg telečjega mesa I. Din 2250, II. 20, jeter 25—2750, pljuč 19—20. Svinjina: 1 kg prašičjega mesa I. Din 25, II. 20—23, pljuč 10, jeter 15, ledic 25, glave 750, parkljev 6, slanine trebušne 23, slanine ribe in sala 25, slanine mešane 24, 1 kg slanina na debelo 2350, masti 28, sunke (gnjati) 30—35, prekajenega mesa I. 30—3250, II. 25—2750, prekajenih parkljev 8—10, prekajene glave 10, jezika 35. Drobnica: 1 kg koštrunovega Din 13—14, kozličevine 20. Konjsko meso: 1 kg konjskega mesa I. Din 8, II. 6. Klobase: 1 kg krakovskih Din 40, debrecinskih 40, hrenovk 32, safalad 32, posebnih 32, hlačenk 20, svežih kranjskih 35, pol prekajenih kranjski 32—35, suhih kranjskih 50, prekajene slanine 25—30. Perutnina: Piščanec večji Din 20 do 25, kokoš 25—40, petelin 25—30, raca 25 do 35, nepitana gos 70, pitana gos 100, domač zajec, manjši 10—15, večji 18—25. — Divjačina: Divji zajec 40—60, poljska jerebica 20—25, gozdna jerebica 25, 1 kg srne 15—30 Din. — Ribe: 1 kg karpa 25, linja 52, ščuke 28—30, postrvi 60, klina 15, mreine 15, večenke 10 Din. — Mleko, maslo, jajca, sir: 1 liter mleka 250—3, 1 kg surovega masla 40—44, čajnega 50—60, kuhanega 44, bohinjaškega sira 28—32, sirčka 10, eno jajce 150 do 2 Din. — Pijače: 1 l starega vina 14—20, novega 16—18, 1 čaša piva 3, 1 vrček piva 4—450, 1 steklenica piva 525—550 Din. — Kruh: 1 kg belega 6, črnega 5, rženega 5 Din. — Sadje: 1 kg luksuznih jabolk 8, jabolk I. 7, II. 6, III. 4—5, luksuznih hrušk 10, hrušk I. 8, II. 6, III. 4, 1 limona 075—1, 1 kg rožičev 10, fig 10, navadnega kostanja 5, kostanja maroni 12, orehovi 10, jecre 32, suhih češpelj 10—12, suhih hrušk 6—8 Din. — Specerijsko blago: 1 kg kave Portoriko 64—72, Santos 48—52, Rio 36—40, pražene kave I. 90—100, II. 72—80, III. 56—60, kristalnega belega sladkorja 1450, sladkorja v kockah 1650, kavne pimesi 20, riža I. 12, II. 850, 1 liter namiznega olja 18, jedilnega 16, vinskega kisa 450, navadnega 250, 1 kg soli morske 250, kamene 3, celega popra 62, mletega 64, paprike III. 28, sladice, po kakovosti 52, 1 liter petroleja 7, 1 kg testenin I. 12, II. 10, pralnega luga 350, čaja 80 Din. — Mlevski izdelki 1 kg moke št. 00 575, št. 0 550, št. 1 525, št. 2 5, št. 4 450, št. 6 4, kaše 6—7, ješprenja 6—7, ješprenjčka 10—13, otrobov 250, koruzne moke 3—4, koruznega zdroba 3—4, pšeničnega zdroba 3—4, ajdove moke I. 9, II. 6—8, ržene moke 450—5 Din. Zito: 1 q pšenice 345—355, rži 320—350, ječmena 320—330, ovs 27—300, prosa 260 do 300, nove, sušene, koruze 265—270, ajde 280—290, fižola ribničana 425, prepelčarja 525, graha 430—500, leče 700—900 Din. — Kurivo: 1 q premoga 42, 1 kub. meter trdih drv 150, mehkih 75 Din. — Krma: 1 q sladkega sena 80, polsladkega 75, kislega 60, slame 50 Din. — Zelenjava: 1 kg glavate solate 5—6, endivije 5—6, motovilca 12, poznega zelja, 2—250, rdečega 4—5, kislega zelja

4, ohrova 2—3, karfiol 12, kolerab 5, podzemljic 150—2, špinace 10, paradižnikov 10, čebule 3—4, česna 8—9, krompirja 1—150, repe 1, kisle repe 3, korenja 1—3, peteršilja 3, zelenjave za juho 3 Din.

Mariborski Miklavžev trg dne 3. decembra 1927. Na trgu je bilo 77 svinjino, 31 s krompirjem in drugo zelenjavo in 5 s sadjem naloženih voz. Pri slanarjih so bile cene nižje, pri perutnini pa višje kakor po navadi; drugače pa se cene bistveno niso spremenile. To pot je bilo, ker je tik pred Miklavžem, 10 medicinskih stojnic. Perutnine in drugih domačih živali je bilo okoli 1000 in med temi kakih 100 komadov puranov. Cene so bile piščancem 15 do 30 Din, kokošem 35—50, racam in gosem 40—80, puranom 60—125, domačim zajcem 40—60 Din komad. Ribam (ščukam) 25 Din kilogram. — Sadju: jabolkom 5—8, hruškam 7—10, dateljem 24—36, mandeljem 60—70, luščenim orehom 36—42, maku 18—20 Din kilogram. — Krompir, zelenjava in druga živila, cvetlice. Cene krompirja 6—7 Din mernik (7½ kg) oziroma 075—150 kg, kislemu zelju 350—4, kislji repi 2, maslu surovemu 36—40, kuhanemu 44—48, čajnem 50—60 Din za kg, glavniati salati 075—2, karfiolu 3—20, pesi rdeči 025—075, koletabi 025—2 za komad, hrenu 6—8, medu 20—25, čebuli 2—3, česnu 10—15 kg. Mleku 250—350, smetani 12—14 Din liter, sirčku 3—10, jajcam 150—2 Din komad. Cvellicam 025—6, z lonci vred 15—75 Din komad.

Lončena in lesena roba 1—100 Din, brezove metle 225—250, koruzna slama 25 do 30 Din vreča.

Seno na slama mariborskem trgu. V sredo 30. novembra so kmetje pripeljali 11 voz sena in 1 voz slame, v soboto 3. decembra pa 19 voz sena in 8 voz slame na trg. Cene, ki so zopet nekoliko poskočile, so bile senu: 80—100, slami pa 40—50 Din za 100 kilogramov.

Izšla je

Blasnikova

VELIKA PRATIKA

za prestopno leto 1928,

ki ima 386 dni.

»VELIKA PRATIKA« je najstarejši slovenski kmetijski koledar, koji je bil že od naših pradedov najbolj vpoštevan in je še danes najbolj obrabtan. Letoščna obširna izdaja se odlikuje po bogati vsebini in slikah.

»VELIKA PRATIKA« je najboljši in najcenejši družinski koledar.

Dobi se v vseh trgovinah po Sloveniji in stane 5 Din. Kjer bi je ne bilo dobiti, naj se naroči po dopisnici pri

J. Blasnika naslednikih

tiskarna in litografski zavod

Ljubljana, Breg 12

Veletrgovina

A. ŠARABON

v Ljubljani

prporoča

špecerijsko blago

raznovrstno žganje, moko in dežetne pridelke. — Raznovrstne rudninsko vodo.

Lastna pražarna za kavo in mlin za dišave z električnim obratom. Ceniki na razpolago!

Na veliko Galanterija Na veliko

Trikotaža za dame in gospode. Volna Za pletenje v vseh barvah. Velika izbira nogavic, kravati v raznih cenah. Kompletne potrebščine za krojače, šivilje in čevljarje. — Razne toaletne in kozmetične potrebščine pri

Josip Petelinc-u, Ljubljana

Sv. Petra nasip 7 ob vodi.

Postrežba točna. Cene nizke. Postrežba točna.

LIKERJE

Medicinalni Cognac, Jajčni-Cognac, Rum, Jamalka-Rum, Peñinkovec, Silvovko, Tropinovec, Sadjevec, Brinjevec, Vermut-vino, Malinovec in neoslajeni Malinov sok (Succus), Rumosol in Špriti, v najboljši kakovosti in po najnižji ceni prporoča

„ALKO“

družba z o. z. LJUBLJANA, Kolizej.

Brzojavi: Krispercoloniale Ljubljana. — Telefon šte. 2265.

ANT. KRISTER COLONIALE

Ljubljana.

Lastnika: ALOJZIJ LILLEG in JOS. VERLIČ.

Veletrgovina kolonijalne robe.

Velepražarna kave.

Mlini za dišave.

Zaloga špirita, raznega žganja in konjaka.

Mineralne vode.

Ceniki na razpolago. — Točna postrežba.

TISKARNA MERKUR LJUBLJANA

GREGORČIČEVA 23

TRG.-IND. D. D.

Se prporoča za tisk vseh trgovskih, obrtnih, industrijskih in uradnih tiskovin. * Tiska časopise, knjige, brošure, cenike, tabele, vabila, šepake, posetnice itd. * LASTNA KNJIGOVZNIKA. * TELEFON. ŠT. 2552.

Ureja ANTON PODGORŠEK. — Za Trgovsko-industrijsko d. d. »MERKUR« kot izdajatelja in tiskarja: A. SEVER, Ljubljana.